

Abstrakt

Úvod: Základem vztahu lékaře a pacienta je informovaný konsensus o poskytované léčbě a péči. Ten vychází z principu respektu k autonomii pacienta a práva na sebeurčení člověka. V závěru života se rozhodování o zdravotní péči komplikuje zejména v situaci, kdy pacient není schopen vyjádřit své preference a aktuálně podepsat právně platný dokument informovaného souhlasu.

Teze: Vhodná implementace dříve vyslovených přání při použití hermeneutiky jako metody interpretace textu je aplikací informovaného souhlasu v závěru života u pacienta, který není aktuálně schopen podepsat právně platný dokument.

Cíle a metodika práce: Cílem práce je popsat a analyzovat situaci nemocného v závěru jeho života a ukázat etická dilemata v práci pečujících zdravotníků i příslušníků rodiny. Hledat cestu, jak uspořádat péči o vážně nemocného, nekompetentního pacienta, aby byla v souladu s jeho hodnotovým systémem a s jeho přáními. Na základě literárního rozboru byla z filosofického hlediska zhodnocena podstata dokumentu „dříve vyslovených přání“ a možnosti jeho aplikace v konkrétní nastalé situaci. Dále byla analyzována možnost interpretace dříve vyslovených přání hermeneutickou metodou.

Výsledky: Pacient, který formuluje dříve vyslovené přání, vyjadřuje svobodnou vůli rozhodovat o svém životě i o smrti způsobem, který je konzistentní s jeho životními hodnotami. Ve vztahu lékaře a pacienta je zásadní, aby lékař přistupoval k pacientovi jako k autonomní osobě i v případě, kdy pacient není schopen své preference vyjádřit. Pro adekvátní aplikaci dříve vyslovených přání je vhodné, aby pacient formuloval dříve vyslovená přání v rozmluvě s lékařem. V ideálním případě společně s lékařem docházejí k dohodě, konsensu, který je výsledkem setkání lékaře a pacienta. Text dříve vyslovených přání obsahuje kromě explicitně vyjádřených představ pacienta o péči v závěru života také důvody a hodnoty, které jej vedly k sepsání textu. Ty celému textu dávají smysl a jsou argumentem k tomu, abychom na dříve vyslovené přání brali zřetel. Lékař, který čte dříve vyslovená přání, však často není ten, kterému byl text původně určen. Důvody a hodnoty pacienta není možné poznat pouze na základě letmého přečtení textu. K tomu, aby se lékař co nejvíce přiblížil pravdě o přáních pacienta, musí použít hermeneutickou metodu. Ta se nezabývá pouze analyzováním napsaných pojmů, ale i hledáním toho, co je „za textem“. Pokud bude postupovat metodou hermeneutického kruhu, s ohledem nejen na význam pojmů, ale i na kontexty pacientova rozhodování, může se přiblížit tomu, co by mu pacient sdělil, pokud by byl kompetentní a mluvil by s ním tváří v tvář.

Klíčová slova: péče na konci života, autonomie, informovaný souhlas, dříve vyslovená přání, hermeneutika